

տակ էր միայն մայրենի լեզուին: Փայլ պեղել կը յառելու թէ հայազգի մանկունքը, առ ի գոյնը պարսեանքի, մեղգութաւորութիւն կը կրէին տաղաւոր հական ճանապարհ հատանելով եւ թաղ պայտ անդր յուսմամբ յոյն կանաւորի դպրութեանն առ ոտս վարձապետաց: Փասն որոյ անհնարուն գիտութեանց կը հանդիպէր քրիստոնէական կրօնից քարոզութիւնը: Արտաքին աւ գիշերով լեզուին եւս, որ այն ժամանակ մէջ լոգէն վրայ իսկ սովոր էր բռնանալ, ոչ նուազ սպառնալից էր նորա պատուով աստուծոցապաշտութեան, յորմէ շատ գիտութեամբ կարէին ուժանշայր է անկախի միւսանգամ ի պատմութեանն սնտոտաց: Չայց ամենայն և ուսի՛ր ապալ ունէին Սոճակն և Մեհրապ, սինքը ճեղքեցող, որպէս վրան ուսանէ զնոսա կորիւնն, և մեծախան գիտութով զհետ կը իրենին չայլեանք լեզու մեղգական արիւթաւոցա գիւտին, որոնք

[illegible]

ԱՉԿԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ամսոյ, յորում ամենան կը յեշատակ
ուէր և իւր ծնունդն: Մեծաշուք հան
դիսիւ կատարուեցաւ սրբոյն յուզար
կաւորութիւնն, և մարմինն տարուելո

սարտրուական խորանին արևելք մէջ
որպէս իւր պատմէ հորինէ: Սրբոյն բո-
ւոր ձեռնառան աշակերտը, առաջինը
գումբեամբ՝ երեմիա տարկաւագապետին
և Դուստր անուն ուրումն, տիկնոյ Ս
Վարդանայ, և անհուն ամբարն ժողո-
վրեւելի ի հետեւեին ցարպային մինչև
Եփրատ Աշտիշտա, որ էր ծննդավայր
Ս. Հայրապետին:

ᠨᠠᠰᠤᠰᠤᠰ

Հայ եկեղեցին օրհնած է դարուց ի
դարս և պիտի օրհնէ յաւեա յիշատակն
այս մեծ Հայրապետին, որոյ բովան-

այն նուրբալ՝ ունեցաւ մաննամոր
բարեգործ ազգեցելիւն տոհմային
դպրո՞թեան այն նշանաւոր ժամանա-
կամիջոցին մէջ, եկեղեցեաց, վանո-
ւելից եւ դպրոցաց հաստատութիւն-
իւր բորժքն էին՝ մանամարապետ Ս.
Կարապետ առօրինակութեամբ աշխարհ
մէջ իրենց անհատական անհատական

Բայուժիւնն գեր ի վերոյ քան զամենայն զոր մատուց ի մասնաւորի Հայ Բայուժիւն: Եւ անպատ Երեւան

Glücks zuerufen

մանովժխան, յատուր լիզուէ՝ Հէր ճշդա-
գոյն ըստ վկայութեան Կորեան։ Այս
ժարգմանով խան գործն, երկխարքն կը
լծողն է Ս. Սահակ լմծախաւ ան-
ուան՝ իւր Հնորճապարտ որդւոց արտին
վրայ կանգնած.

տրի լեզուաց, ի սկզբան կարգեցաւ
քարտուղար եւ թարգման ի վաղար-
շապատ. յետ սակաւ ժամանակի մը-

Յառաջ յայլ ասակարէզ, եւ հուսկ եւ-
զաւ գինուոր Քրիստոսի խաչակիր
գնդին, ըստ իւր կոչման, իւրեւ վար-
դապետ Հայ եկեղեցւոյ: Եւ զայն

առ. Կորեան կը կոչուի միշտ Մալիոյ,
Հայ գալլութեան այս հոյակապ աշխա-
տաւորն, իւր եկեղեցական խոնարհ
ստաւիճանին մէջ, այնչափ մեծ ծառա-

յուրեւ լուսնառոյտի նկերեցւոյ և դպրութեան՝ քան զոր երբեք չէ կարելի տեսնել ազնուագոյնն յեկեղեցական պատմութեան: Ինչ որ եկաւ արտօնելու ի

ձեռն Մեսրոպայ՝ ունեցաւ վճռական

ազդեցութիւն ազգին կենաց եւ ճա-
կատագրին վրայ. առանց Մեքսիկայ
գիւտին անհայտ էր, յետ այնչափ մը-
բերկրային փոփոխութեան անցից, Հայ
եկեղեցւոյ տակաւնութիւնն. նմա կը
պարտի ազգն ոչ միայն տոհմային դե-
ղեցիկ մատնադրութեան պահպանու-
թիւնն, այլ իւր գոյութիւն իսկ գոյու-
թիւնը. երբեք ուսուցիչ եւ առաջնորդ,
իրեն վարդապետ եւ առաքեալ Մեք-
սիկայ ժառանգութիւնը եւ մեծամեծ
գործը հնար չէ թէ արժանապէս դըր-
ուատուին: Ի սկզբանէ իւր գործին
կենաց, զոր շատ անգամներ էր սկսած,
մինչեւ ցրտահոտ իւր շնչոյն ինքն ինք-
նան չէր երբեք, այլ համակ ազգին, հա-
մակ եկեղեցւոյ եւ դպրութեան նուիրե-
ալ: Ս. Սահակայ եւ ժամանակի ու-
սումնասիր իշխանին օգնականութեամբ,
յետ արիւնքաւոր գիւտին, բոլորակա-
կերպին մէջ ինքն որ զարթոյն յա-
ռաջիկանական ոգին, որ մեծամեծ գոր-
ծից ի շնորհիւն եկեղեցւոյ եւ ի պա-
շտօնութեան ազգային դպրութեան. ին-
քըն էր յարգարէն վանական միաբա-
նութեանց ի շնչն եւ յանդէս, ո՛ր եւ
կը կոչէին զինքն երբեք ուսուցիչ եւ վար-
դապետ. ոչ միայն իւրաքանչիւր բաւա-
կան մէջ եւ դրացեաց իսկ բազում ի-
ւր վերջեր էր գտակ կամ յարկին, ըստ
կորեան, վրաց եւ Արուսեանց արիւն-
քաւորաց, որով հնար եղաւ Ս. Գը-
րոյց թարգմանութիւնն ի նոյն լեզու:
Եւ երբ Սահակայ խնդիրներ ընդու-
նելի չեղաւ Անտաղիս սպայապե-
տէն, որ յայնմով իշխան էր այն
գաւառին յունական բաժնին, ուր անը-
րժեանք էր գաւառից թարգմանաւոր ա-
ռաքելութիւն մը յիշուցաւ հայերէն
ընկերացման իւրաքանչիւր ի բարոյութիւն
Անտաղիս, Ս. Մեքսիկայ հայրապետ-
ական հրամանաւ դիմեց ի Կ. Պոլիս
ի խնդիր արտօնութեան թէպէտ կայ-
սըր եւ Անտաղիս հայրապետ սիրայի
պատուով մեծարեցին զՄեքսիկայ, որ
ժամանակ մը մայրաքաղաքին մէջ հիւ-
նաց ըստ արժանի հրամանին. եւ յե-
տոյ Կայսրական սակեր ի ձեռնին հար-
ձաւ Մեքսիկայ ի յունական բաժնին Հա-
յոց՝ արժանատու գնապարհ եւ մե-
ծաւոր ուղեորութեամբ: Անտաղիս,
ըստ կայսրական անընդհանրաց հը-
րամանին զոր ցոյց կուտար նմա Մեք-
սիկայ, իսկ եւ իսկ հրամանից ժողովը
բաւորձ հայ մանկոյ յաւանան հայ
դպրութեան եւ ի լուր վարդապետու-
թեանց Մեքսիկայ: Ենթոյր եւ Դանան,
ուրիշներ վարդապետի, կարգեան
տեսուչ նորակաւատ եկեղեցեաց, երբ
նա մինչեւս յունական բաժնին հը-
րաբանս առ Ս. Սահակ, որ անկա-
նօք կը սպասէր Մեքսիկայ պատգա-
մաւորութեան եկելու:

Ս. Մեքսիկայ ոչ միայն պատուով եւ
փառօք մեծարեցին երես յայն ամենե-
ցուն, եկեղեցական եւ աշխարհական
մեծամեծ անձնաւորութեանց, ո՛ր եւ
գնաց ուսուցչական եւ վարդապետա-
կան կրկին պաշտամանք, այլ նոյն եւ
իսկ արժանի կուտար ընդհանուր
պատուանունն Անտաղիս Վարդապետ
եւ Ալեքս. մեծարանց տիրութիւն թէ-
ոքսէ, որ այս անուամբ պատուեց
զՄեքսիկայ առ Անտաղիս ուղղեալ հը-
րովարտական:

Յետ լիւսնանի Ս. Սահակայ վեց
ամիս միայն ապրեցաւ: Մեքսիկայ. յամիս
440, Մեհակայ ամսոյ 13ին կը վախ-
ձանէր սուրբն ի վաղաքանակ, ուր
լսած էր Հայրապետին վախճանն, զոր
կողջացր անկապեաց տրտմութեամբ
եւ ծանաղութեամբ սքողէ Հայրապետա-
կան շնորհաւորութեան յուրապատու-
թիւնն: Եւ մարմինն ամփոփեցաւ Օշա-
կանի անապատին մէջ, ուր, յետ ե-
րեք ամաց կանգնեալ. օղանքի խո-
րան տալածոյ վիմէ, եւ ինքնըսա-
ղոյն խորանին յօրինեցաւ սրբոյն հան-
գըտարանն մեծապայծառ սպասուր,
ոսկւով, արծաթով եւ պատուական
տկամքով:

Ժամանակաց աւերումն չէ խնայած
այն մեծապիս սպասուր, յորոց ոչ ինչ
մնացած է այժմ. բայց երախտագէտ
Հայութեան անխնամ պատկն, դա-
րար սերնդին օրհնութեամբ սրբա-
գործեալ, պիտի ճառագայթէ յաւերժ
ի շուր անուան Օշականի մեծագործ
սրբոյն:

ՎՐԻՊԱՏՈՒ ՍԵՐ

(ՆԱՐԱԿԱԿԱՅ)

Հիշալիս մ'ը գրեթէ վաճառի ընտանի
տանից այն ճիւղաբանի շնչոյն ըստ որ ու-
կեղծ վաճառի եր չեղաւ Զարուկի: Իւր-
ան կից այս տուններ կարծես սերտ
գրկապառնուով մը միացած կախովին
բարեկամներ էին. Ե. առաջին ամեն քան
նեղակ էր անոնց մէջ մին չեղէր միայն
անուր, մին փայտ միւր մարմար: Միայն
մէջ մանկ կար: Բիւրեղն աղիքի
Վաճառ եւ Զարուկի մայրին ծայծ եւ
փթթած էին մանկութեան քնքուշ պար-
տեղին մէջ: Եւ երբեք կոկորներ կենաց
արեւուն ջերմութեամբ վերածածն էին
երկու համարող ծայրերն սիրոյ եւ անու-
րեւան նոյն խորտիկն նոյն ճարտար
հրճանքներով տանելէ յետոյ, հիմա ի-
րենց վախճմ բարեկամութիւնը, Պողոս եւ
Վերուկի պէս, վերածածն էր երկայնի
սիրոյ մը, ի իրենց արտեք ուրախու-
թեամբ:

Թեմար լեցուցած եւ ողորմ էր, ինչպէս
արեւը վաղանց արալայտէ մը անցնելով,
ակնթարթի մէջ աշխարհը կը ընու եւ կը
պայծառացնէ իւր բիրտօր ճառագայթ-
ներով:

Սակայն այդ սերը տակի կենդանի էր
Վաճառի համար որ ունէւոր չէր եւ գրեթէ
առանձին կ'ապրէր իւր հիւանդոտ մօր
հետ: Իսկ Զարուկ իւր ծառ վաճառի մէջ
գրտնելու եւ մոռնալու միջոցներ ունէր
Պողոս, երեկոյթ, վաղեմի արդարադիր
եւ զեռաստի աղջիկ մը հրապարակ Հազար
ու մէկ առաքելային իւր տրամադրութեան
նկարն էին: Դա՛նակ մ'ալ ունէր իւր
քաղաքաւոր երեւելներու կը յանձնէր իւր
կուսական արտին բոլոր մօրմքն եւ խո-
ւանները:

Իսկ Վաճառ հազիւ հին ֆուֆթալ մ'ու-
նէր որոյ թելերուն վրայ կը կրկնէր Զա-
րուկէ ինչպէս եղանակները. առիպ տե-
սակ մը յարաբերութիւն կը հաստատէր
անոնց միջեւ: Երբ մին զարթոյր, միւսը
կը սպէր եւ իրարու ունին կը գնէին:

Իրաւ է թէ երեսուարոյն արտօնուած
էր տեսակցելու Զարուկի հետ, սակայն
միշտ երբոր մը ներկայ կը գտնուէր եւ
քիչ անգամ կը պատահէր որ երեքնց սիրոյն
միայ բաւ մը փոխանակէին:

Սակայն որ մը այս տեսակցութիւնը
ստորակախէն աւելի երկարեցաւ եւ Վա-
ճառ երկար վարանումներէ յետոյ, ժա-
մարութիւն մը խնդրեց Թ... Պարտեզին
մէջ, զոր օրիորդը ընդունեց կուսակ մը
պէս շառագունելով:

Մեծ օրը եկած էր:
Վաճառն առաւօտէն ի վեր տնեցոտ գոր-
ծունէութիւն մը ցոյց կ'ուտար ընթացիկ
գործերը կարգադրելու համար, բայց ինչ
որ ալ պատուական անկարելի եղաւ վա-
ճառատունէն պահ մը իսկ հեռանալ. ա-
նախկինները իրարու կը յալըրէին:

Վերջապէս ժամը իննին մօտ եր երբ
բաւարանք սրտով սկսաւ վաղեմի դէպ ի
ժամանակաւոր ժամ մը ուշ էր մնացած
սրտին մէջ անձկախառն ուրախութիւն մը
կը տիրէ:

Եւ երբ ըսելները մտքին մէջ դասա-
ւորելով մտազբաղ կը յաւաքանար, յա-
նարձք փողոցին մէջ տեղը կանգ առաւ:
Զարուկին էր որ առ եւ դառնար ծե-
րունի սպասուհոյն ընկերակցութեամբ:
Վաճառը դողալով անոնց մօտեցաւ
եւ բարեկց:

—Այսքան չուտ, օրիորդ...
—Ընդհ. անկարելի է պարտն, դիւ այն-
քան սպասեցին... Ըսաւ օրիորդը չոր
ձայնով:

—Ո՛հ, օրիորդ, չէ՞ր գիտէր, ստիպող...
—Հոգ չէ, հոգ չէ, մ'ը ջանաք ինքնըն-
դիւր անդարացնելու աւելորդ է, եւ արդէն
գիտէի թէ ինչ տեսակ դժգոհումներ կը տա-
ծէիք ինձ նկատմամբ:

Եւ օրիորդը առաւ բալեց առանց իսկ
վերջին անգամ մը չորհրդէ զիմանելու հնչ
Վաճառին որ խելագորայ, բարացած,
պէս պէ կը նայէր անոր ետեւէն:

Վաճառ պարտեղ վաղեց որ գրեթէ ա-
մայի էր: Հոս հոս քանի մը գործաւորներ
կ'աշխատէին ձմեռն արժան անկարելիներ
զարմանելու եւ տեղ կը բանային դարձան
քնքուշ հիւրերուն:

Երեսուարող անցաւ ու դարձաւ բոլոր
այն ծառադիւրներէն ուսիցի անցած էր իւր
սիրելին եւ վերջապէս չնչապաւ եւ դա-
կազմէ ինկաւ դրան մօտ գտնուած փայտէ
նստարանին վրայ: Եւ մինչ գլուխը ձեռ-
նուն մէջ ամփոփած իւր անհայտանքին
վիճակին վրայ կը մտածէր, ինքզինքն հա-
րաւ ար մէկ յանդիմանութիւններ ուղղելով
եւ անթիւնով վաճառատուն եւ յանձնարող,
ահա գիտեիր, հոգին վրայ, իւր արտա-
տաւարը աշաղք լիւրեղներուն մէջն մա-
նիւրով մը նշմարեց:

Արգաստանօք դիտեց այդ բուրուժա-
ւեց ցոյցներ որ անտառին խորին խուռած
եւ հոն անցած էր ուր սկսած էր թռչ-
նալ. ո՛հ, արքան ինչանէր այդ ծառի վեր-
իւր սիրոյն, իւր արտին որ փաղեք ներքեւ
սկսած էր խաղիլ:

Վաճառ ծառիկը համարեց եւ զրպանը
գրաւ. ապա յանկարծ ինչեք թէ Զարուկի
ձեռքն ալ կը գտնուէր այդ ծառիկներէն
ամբողջ փնջիկ մը. եթէ անորը եղած ըլ-
լար, մինչ զրաւանի իւր խոխուները կը
շարունակէր, ահա գետնին վրայ ապրե-
լիս որ ուղեւորներն սկսաւ երեւնալ իւր առջ:
Չ գիրն էր գործած իւր անհամբերու-
թեան օրիորդին հովանեցին ծայրովը:

Ո՛հ, ա՛յ տարակույս չկար:
Նոյն իսկ հոն նստած էր նա իւր քան-
գակալի մարմնովը, նոյն օրը ծածած էր:
Վաճառն այնքան յուզեցաւ որ չը կրցաւ
արցունքները զսկիլ:

Եւ բնագոյններ ինքն ալ գաւազանին
ծայրով իւր անուան սկզբնաստուրը Վ.
տառը գծիմ առաջնոյն առեւ եւ երկուքն
ալ միացուց պտակաձեւ չրհանակի մը մէջ:
Երբ սոյն փողոցի ալ հաճախի աշխա-
տութիւնն աւարտեցաւ, անկարելի մը նե-
տեց վրան եւ ժպտեցաւ. զի մտածեց թէ
գուցէ իրական կեանքի մէջ եւ այսպէս
պիտի մոռնար իւր սիրոյն առաքելային:

Սակայն ժպիտը երկար չը տեւեց եւ
չըմեցնց իրայ սուղեւան: Յանձնարք գու-
նանցեց, արտեքը քառանկուն եւ փոքրա-
ւեց ոտքի մը: Պիտի ինչպիսիք:

Այս երկու տատները ազդեցութիւնը
գործած էին. զի ահա անոնց միացմամբ
յուսւթ եկած էր այն անակալի բացառա-
նութիւնը որ աստիական իմաստով յոռի
օղակաւոր, վրիպանք կը նշանակէ:

Վաճառ իւր ձեռնապագիրը հասցեցած
էր. բարեք օրընուած էր, եւ թէեւ ա-
նկարգապաշտ չէր սակայն այդպիսի ան-
կարելի մարդկութեան մը հանդէպ չէր
կարելի տարակուսել:

Իւր հոգեւոր անհուն սերը փնցած
էր: Սակայն իրան անակալի գրեթէ ան-
պարէ մէկ հարուստով կը կործանէին եւ

անոնց զանալիման իւրացուցէ շնորհ
վանի մ'եր լոկ. մահադուռ, լապտիկ,
կիտ վանի մը, վր...
Տուն դարձաւ Վաճառ վառ արտով
եւ ալ չը տեսաւ իւր սիրելին: Նա փո-
ռած էր կրանթիկայ պաղ եւ անտարբեր
բանին մը: Ի գուր փորձեց իւր ջուլի-
կին թելերուն վրայ միջոցաւոր, կամ
եւս իւր սերը յիշեցնել ծանօթ եղա-
նակներու վրայ:

Ամեն բան ապարդիւն մնաց: Զարուկի
միշտ անտարբեր էր եւ նոյն իսկ Վաճա-
ռի արտին մէջն ամեն յո ջնջելու հա-
մար, բէր տեսնէր անտարբեր:

Նարարող զգեստներու տրամադրին կը-
րած առաքելութիւնը վաղեմի այն երեւոյթ-
ներն ուսիցի անցաւ իւր սիրոյն, երկար
կըլլայ եւ նոյն իսկ անկարելի կրնայ հա-
մարտել. զի բիւր անգամ կրնուած ստու-
գութիւններն են:

Թոյն, զաւոյն, ամեն բանի մտածեց
վրէժ լուծելու համար անկէ զոր այնքան
սիրած էր իւր սիրոյ մը համայն ուսովը,
իւր մտածմունքը մէջն անոր խելած մը
գիշերուան խաւարէն, պատերու թանձ-
րութենէն, ծովու եղբէրէն, ամեն տեղէ
Բայց վերջապէս ողջմտութիւնը յաջնի-
նակելով, ճիւղածարեցաւ այդ փառապար
գազդեցութիւնն եւ սկսաւ փրկութիւնը
խորհրդածել:

—Մանկանք իրենք չէ, ըսաւ. կրնեք
այսպէս են. ինչ ալ կին մ'է. տարբեր
չէր կրնար ըլլալ: Անոնց խոնքը չը փո-
խուէր, իրենց խորհրդանշանը աշխարհիս
ստեղծման ի վեր հոգեւորացն է կամ ա-
նոր մանն բան մը: Սէր չուրէն անոնք,
այլ վաղեցեցու զմահանքը մը. մարմին-
ներ փափակ է, բայց ներքին թանկել
կրնար զարկական մը, քանի մը. թա-
փաւական վաղեցիկ մը որ տեղէ տեղ կը
բաշտուէ ճարակ փոխուել:

Անոնց համար տառապի, մեռելի,
ի՛նչ յիմարտեց, չարքեր, արհամա-
րա՛նք, ահա անոնց պատիժը...:

Թէ որքան ստոյգ էին իւր վարդապե-
տութիւնը, չէ՞ կարելի ստուգել. զի բաց-
արձակ քան չը կայ աշխարհի մէջ:

Միայն թէ ժամանակ անցնելով բա-
նական միջոցաւորեցաւ: Տանը ուրիշ տեղ
փոխարեց եւ լուրջ գրեթէ ընթացման
պարագայէ:

Եւ իւր միայն, առաջին եւ վերջին սե-
րը արտին ծաղերուն մէջ թափեց ուր ջը-
միւտ պիտի մնար տիրու միջամարդութեան
վիճակի մէջ:

Միշտ դասն ժպիտ մը ունէր չըմեցնց
վրայ: Սիրոյ չէր հաւատար, եւ երբ մի-
տերմ բարեկամ մը իրեն պատուեցաւ եւ
նէր իւր սիրելին յարաբերութիւնները ու
յարդեղութիւնները, Վաճառ համբերու-
թեամբ մինչեւ վերջ մտիկ կ'ընէր. Եւ երբ
իստակեց աւարտած ըլլար, կ'սկսէր մը
գրպանին մանրակի թելեղանակ մը անգամ
ցօղուն մը ցոյց կուտար անոր. եւ եթէ
սա ապշած կերպարանք մը առնէր, այն
տանն անկնքն ի վար կը ծնէր, եւ
ուրախութեամբ ձայնով վանի մը միայն կար-
տասանէր:

—Վր...
Վ. Գ. ՄԵՃՏՈՒՏՅԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՀԱՄԱԳՈՐԾ ԳՆԱԶՄԱՆ

(Շարժականութիւն երկիւր իւրիւր եւ վերջ)

Յօդ. ԺԷ. — Տեղական կառավարու-
թեան իր սուրբը ժամանակին չվճարող
անձին նկատմամբ ի գործ կը ընեն օրինա-
կա՞մ այն միջոցներ, որք ասանուած են
պարտքն հաստատուած պարտականի մը
համար:

Յօդ. ԺԸ. — Եթէ պարտականը կա-
րուած չունենայ եւ դիւանակի վճարելու
իր պարտքն եւ եթէ հաւաքեց պատու-
նաբերով եւ կամ վաճառական տեղեկու-
թեամբ հաստատուն իւր պարտականը դա-
մական հարստութեան ունի, այն պա-
րտաւոր մէջ հաւաքելներու կողմէ եղած
յայտարարութեան վրայ, նոյն պարտականը
կառավարութեան կողմէ կը բանտարկուի,
սակայն բանտարկութեան պայմանաժամը
ինքնուրոյնով օրը չանցնի եւ մէկ պարտքի
համար պարտականը երկու անգամ չը բա-
նտարկուի:

Յօդ. ԺԹ. — Եթէ զարգացող տեղե-
կան թաղանթանութեան շրջանակները տե-
ղեկութիւն ունենան որ պարտական ան-
կարող է ի պարտքը վճարելու եւ եթէ ըստ
օրինի ի վաճառ. հանուելիք անարժ եւ շար-
քուն ստացուածք մը չունենայ, այն պա-
րտական մէջ գիշերու. հաւաքող եւ կեմ
տական պայմանագրէ տեղեկագիր մը պատ-
րաստելով կը յանձնէր գաւառակին իտա-
րիկ ժողովին, որ այդ տեղեկագրին վրայ
կրկին անգամ ընտելութիւններ կը կատարէ
եւ երբ հաստատու թէ պարտականը իրաւի
անկարող է՝ այն տանի պարտուց գանձու-
մը յետագայի պարտականին կարող վիճակ
մը ունենանու:

ՄԱՍԿՈՒՆ
ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒ ՊԱՏԻՆԵՐԸ
Յօդ. Ի. — Իրենց պատամանը մէջ թե-
րացող հաւաքողը առաջին անգամ կը յա-
նար ընտելու Ապր Գէլիին, կամ Թապիւր
Ապրիլին եւ կամ Գէլիի Ապրիլին կողմէ
երկրորդ անգամուն իրենց ամառեղանակին
կէս իրեն տառանք վար գրուելով. հա-
ռաւարական արկղին համար հասցի կար-
ձապետելու եւ երկրորդ անգամուն իրենց
պատմանը կը հաւաքուի: Պատմական այս
տրամադրութիւնը ստանց յայտարար կը
գործադրուի: Ե. յօդանարին մէջ նշանա-
կալ յանձնագրի մը կողմէ, յետ ընտել-
ութեան արտեղիքը որդան համաձայն:

Յօդ. ԻԱ. — Հաւաքելներն եթէ իրենց
պատման տեղեկուն մէջ ճիւղաւոր ուսիցի
իրենց անտեղիք համար եւ այլն առ-
նուն, կը պատմուին ըստ տրամադրութեան
111րդ յօդանարի Պատմական Օրինաց:

ՄԱՍԿՈՒՆ
ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒ ՊԱՏԻՆԵՐԸ
ԵՒ ՄԱՍԿՈՒՆ ՊԱՏԻՆԵՐԸ
Յօդ. ԻԲ. — Այս պատմութիւնը վրայ եղող
Մուխթարեանն անոնք, որք չունին յա-
մակ կանոնադրոյ տրամադրած հանդե-
մանքները, պիտի փոխուին եւ հարկ եղած
հանգամանքներն ունեցող Մուխթարեան
պիտի ընտրուին:

Յօդ. ԻԳ. — Մուխթարեանն եթէ հասու-
թից գանձուէն դրամ իւրացունեն, այդ
գրամը պիտի հաստացան զիրենք ընտրող
գիւղին կամ թաղին ժողովուրդը, որ Մուխ-
թարեանին զիմով այդ գրամը գանձել
կուտայ: Այդ կապիկ Մուխթարեան իրենց
պատմանին կը հանուին եւ կառավարու-
թիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առ-
նուն անոնց իւրացուցած գումարը գան-
ձելու համար: Առկից զատ, զատարարու-
որդմամբ, Պատմական Օրինաց 90րդ յօդ-
ուածի տրամադրութեան կենթարկուին:

ՄԱՍԿՈՒՆ
ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒ ՊԱՏԻՆԵՐԸ
Յօդ. ԻԴ. — Գիւղերու եւ Թաղերու
Մուխթարեանը պարտաւոր են իրենց զեռ-
ուած գիւղերու եւ Թաղերու մէջ սոյն կա-
նոնադրով տեսակներն սահմանուած կա-
ռավարական սուրբերն ուղղակի գանձել
ուսուր վճարող անհատներն, եւ եթէ որք-
եւ պայմանաւորման չվճարողները ըլլան,
անկողնայէ հաւաքելներուն ցոյց տալ եւ
պահանջել: Եւ անոնց նկատմամբ օրինա-
կան գործողութիւնը ի գործ դրուին: Նոյն-
պէս պարտաւոր են հաւաքելներուն կրկին
տալ ծանուցալոր մը, իրենց զիմած ըլ-
լալը հաստատող:

Յօդ. ԻԵ. — Մուխթարեանը պարտին՝
երեսուար պաշտօնէնց կողմէ տրուած աւե-
րէնքուն համաձայն պարտատու ամսին գիւ-
ղի ու թաղի ժողովուրդէն պահանջուած
գրամի մանրամասնութիւնն պարտանկող
պարտաւորութիւն մը, որ գիւղացիցը հա-
նար լեզուաւ գրուած ըլլալ եւ այդ յա-
տարարութիւնները փակցնել գիւղին կամ
թաղին միջոցին եւ եկեղեցւոյն պատին վը-
րայ եւ կամ ուրիշ յարմար տեղ մը:

Այդ յայտարարութեանց մէջ նշանա-
կալ բանակներն անկի ժողովուրդին
չեն կրնար ու եւ դրամ պահանջել եւ գան-
ձել:

Յօդ. ԻԶ. — Գիւղի ժողովուրդը՝ իւր
տրուած տասնի ո՛ր տարւոյն ո՛ր տուրքէն
ունեցած պարտքը համար որ տալ ուղի,
Մուխթարը պարտաւոր է նոյն պարտուց
ի հաշիւ արձանագրել: Արեւիկայ եւ Մուխ-
թարեանին իրենց ստացած գրամները՝
սիրով հաւանութեանը հակառակ ուրիշ
պարտուց ի հաշիւ արձանագրելու եւ միւս-
գումայն կառավարական արկղին յանձնե-
լու պահանջ նոյն գիւղի ուրիշ տուրքէ
ունեցած պարտուց ի հաշիւ արձանագ-
րել տալ:

Յօդ. ԻԷ. — Թաղերու Մուխթարեան
պարտին իրենց գանձած գրամները հինգ
օրէն տակի եւ գիւղերու Մուխթարեանն ալ
տարտելից օրէն տակի իրենց ըստ չափ-
անցի, անպատճառ յանձնել կառավարա-
կան արկղին: Բայց գանձուած գրամն եթէ
հազար հինգ հարկը զուգէ տակի ըլլալ
առանց որդեալ պայմանաժամին սպասե-
լու, պարտին իրենց գանձած օրն իսկ
յանձնել:

Յօդ. ԻԸ. — Մուխթարեանն ամեն օր ի-
րենց գանձուած կարգաւ կարճանային
հաւաքելներուն կողմէ իրենց տրուած տու-
մար իւր մէջ եւ ուրիշ տումարի մը մէջ ալ
իւրաքանչիւրն պարտուց ի հաշիւ ըսած
վճարումները Մուխթարեանին իրենց գան-
ձուել թու

